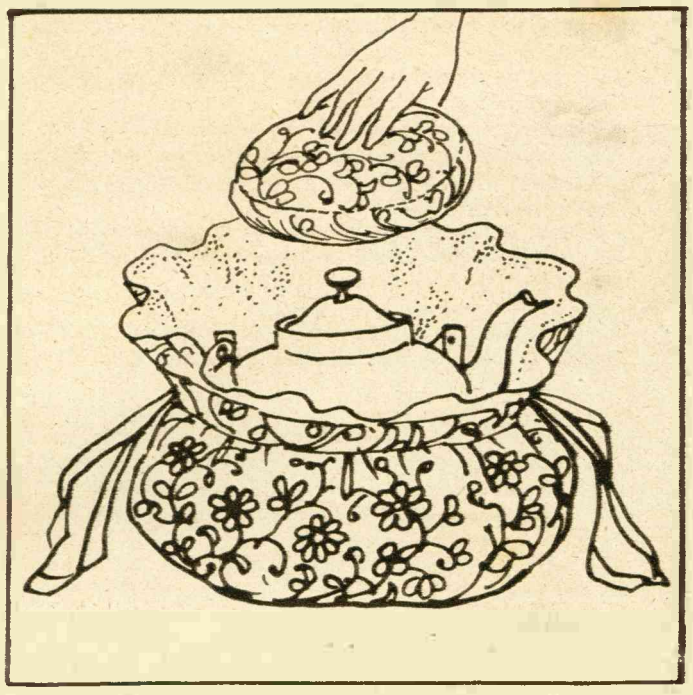
VROUWEN-HUISVLIJT

Een paar aardige Sinterklaas-geschenken die we zelf kunnen maken.

Huisvlijt: een veelomvattend woord, een woord, dat in zich sluit gezelligheid. — Want bij die huisvlijt zien wij in onze verbeelding den huiselijken haard. — In 't midden staat de huiskamertafel, groot, stevig, vol met allerlei wat tot het avondwerk zal behooren. Het kunstlicht verlicht die tafel ook thans in de dagen van rantsoeneering nog voldoende. Rondom zit het gezin geschaard, de vrouw des huizes en de meisjes met een handwerk, de man met courant, schrijfwerk of boek.

Stilte! de kinderen maken hun huiswerk. — Allen zitten thans in één verwarmd vertrek, alle bezigheden moeten zich daarnaar regelen, alle gepraat moet zooveel mogelijk worden

De ketelzak.

vermeden. — Een goede gelegenheid om te beginnen aan werkjes voor St. Nicolaas.

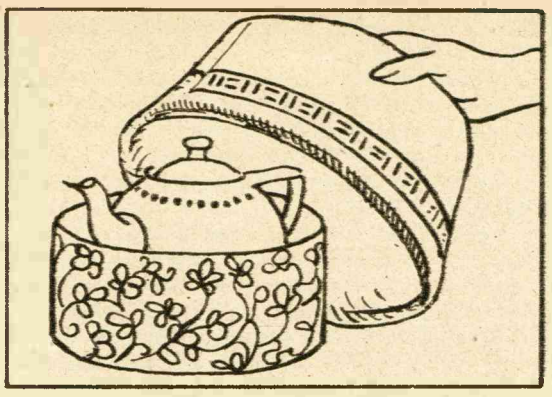
Maar de tijden zijn zoo duur, handwerk kost zooveel geld, het materiaal is daarbij zoo schaarsch. Wol, zijde, mooie grondstoffen voor borduurwerk ze zijn haast niet meer te koop.

Laat U daardoor niet uit 't veld slaan. Wat is er niet ontzaglijk veel te bedenken dat weinig kosten met zich brengt, als ge er maar wat moeite voor over hebt.

En nu denk ik daarbij in de eerste plaats aan al de voorwerpjes die te maken zijn van cretonne, van gekleurde fantasie-zakdoeken en gedrukte batik-lappen.

Dat gebloemde cretonne is al héél mooi in den handel tegenwoordig. 't Gansche vlak is als overzaaid met bloemen, groote of kleine. Soms slingeren er zich bladfestoenen doorheen, dat is vooral het geval met die mooie Engelsche cretonnes, waarvoor Walter Crane en William Morris zulke schitterende patronen wisten te maken.

De gekleurde fantasie-zakdoeken zijn almede in de fraaiste patroonschakeeringen in den handel. En de imitatie-batiklappen! Nu ja, ik weet het, ge vindt het prullig, die nobele Indische sierkunst zóó te misbruiken. Ik ben't volmaakt met U eens, maar toch — ik wil 't niet ontkennen — kijk ik dagelijks met recht veel genoegen naar zoo n prullig kussen dat op een mijner rieten stoelen ligt. Dat diepe blauw harmonieert zoo wonderwel met

Het trekpot-nestje.

het donker gebeitste, met kerfsnee versierde hout, de hier en daar losweg aangebrachte tinten terra cotta en matgroen, ze werken zoo goed en... ach, dat verheugt mij en ik vergeet dat het kussen de waarde heeft van 60 cts. plus de kapok (die ook vervangen had kunnen worden door verfrommeld courantenpapier) plus het voeringovertrek. En nu heb ik mij bij die 60 cts nog de weelde veroorloofd mijn kussen aan beide zijden een batiklapje te geven.

Neen, werkelijk, het dure materiaal behoeft tegenwoordig niemand af te schrikken, die op den St.-Nicolaasavond iemand een verrassing wil bereiden.

Laat ons eens nagaan wat van dat kleurig katoen al te maken is. Vooreerst kan men er allerlei cartonnagewerk mede bekleeden, in hoofdzaak doozen, die rond en rechthoekig zulke heerlijke, nette bergplaatsen zijn voor allerlei vrouwelijke toiletbenoodigdheden; zakjes in rieten mandjes zetten deze om in mooie werkmandjes; notitieboekjes en boekomslagen zijn mede dankbare gegevens vooral voor donkere batiklapjes; en dan is er nog van allerlei als: dassenhangers, prullemandjes, hoedenspeldkokers, schutjes klein en groot, taschjes klein en groot, theemutsen, opzetplaatjes, trekpot-aanvatters, handschoenen- en zakdoekencachets, lampekapjes, lampranden, schortjes, kapmanteltjes, kamermuiltjes, hoedenstandaards, dekbedden enz., enz.

Vergeten wij vooral in dezen tijd ook niet: de cretonne kookzakken, ketelzakken en trekpotmandjes, die in de huiskamer zoo gemakkelijk en effectvol zijn.

De Ketelzak.

Voor den ketelzak bijv. neemt ge twee groote randen; één van cretonne, één van wollen stof. Ge doet er een tusschenlaag in van flink verfrommeld papier en maakt aan den buitenrand een schuif, waardoor een paar banden worden gehaald om den zak toe te trekken. Nu vult ge den waterketel met water, brengt dit aan de kook, zet den ketel op den lap, legt er een met papier gevuld kussentje op en trekt de schuif dicht. Zóó blijft het water zéér lang warm.

Het Trekpot-nestje.

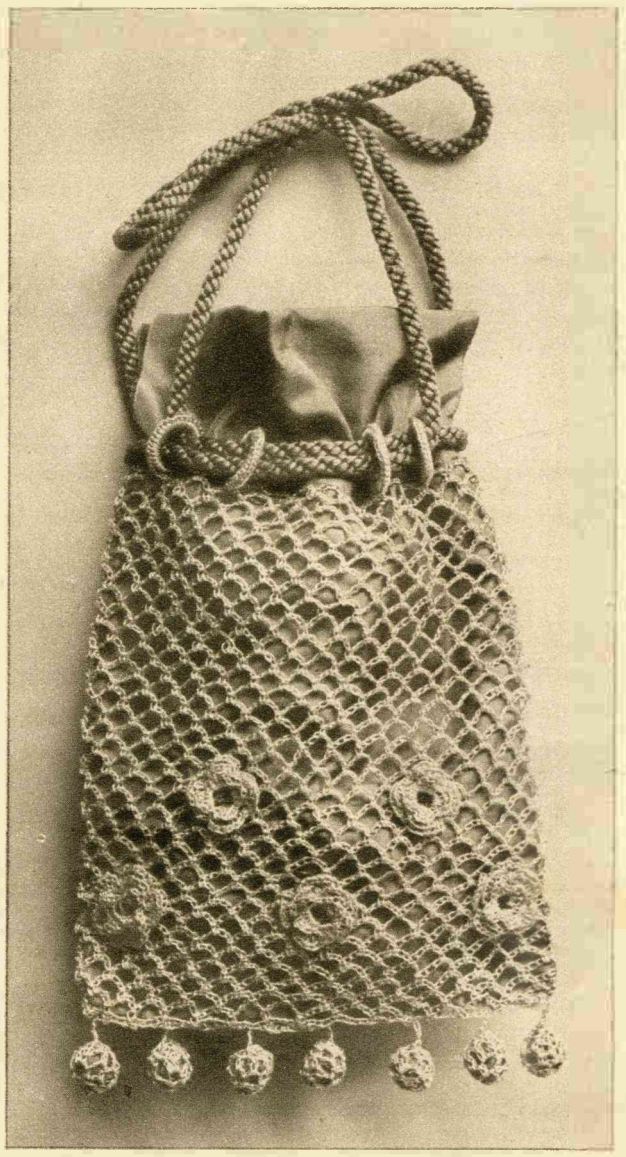
Voor het trekpotmandje, of beter gezegd trekpotnestje, maakt ge van karton een ovaal bakje op de volgende wijze. Ge snijdt eerst den bodem, een ovaal karton, daarna een reep karton, ter lengte van den omvang van den bodem, en ter hoogte van den trekpot; met een strookje linnen lijmt ge den rand om den bodem vast. Bekleed het dan van buiten glad met cretonne en naait er een dik met verfrommeld papier opgevulden binnenwand in. Een kussentje op den bodem, een trekpot met warme thee er in, en een cretonne theemuts er overheen, zoo hebt ge geen theelichtje van noode. — Met dat gebloemde goedje is dus wel iets aardigs te maken. Wie aandachtig onze winkel-étalages beziet, zal nog veel meer gegevens opdoen, dan ik hier in deze kleine ruimte vermag neer te schrijven.

Naar gelang het gebruikstuk, kiest ge Uw soort katoen en patroon en ge gebruikt deze zóó, dat daarvan de teekening en eventueel de randen op hun voordeeligst uitkomen en medewerken in de versiering.

Haken.

Een handwerkje dat goedkoop en ook onder ieders bereik ligt, is het haken. In den eenvoudigsten vorm is ook daar menig practisch geschenkje uit saam te stellen.

Zie de afbeelding van het taschje. Dit werkstukje is gemaakt van wijnroode zijde en gehaakt met zilverdraad. Vijf en zeventig losse steken vormen den opzet. Het patroon is 5 losse, 1 vaste steek in het boogje van den vorigen toer. Den eersten toer haakt men aan beide zijden van het opzetsel, verder haakt men rond. De rozetjes worden los op 't taschje genaaid. Elk rozetje bestaat uit drie laagjes. Eerste (buitenste) laagje: 15 losse steken, een ring vormen, daarin haken 2 vaste steken, 8 stokjes, 2 vasten, 8 stokjes, dit nog tweemaal herhalen. Tweede en

Een goedkoop en sierlijk taschje.

derde laagje als het eerste, doch tweede laagje: 13 losse steken met telkens 2 vasten, 6 stokjes, en derde laagje 10 losse steken, met telkens 2 vasten, 3 stokjes. De drie laagjes worden eerst op elkaar gehecht en dan op 't taschje genaaid. De rozetjes kunnen ook ineens gehaakt worden, men begint dan bij den binnensten cirkel.

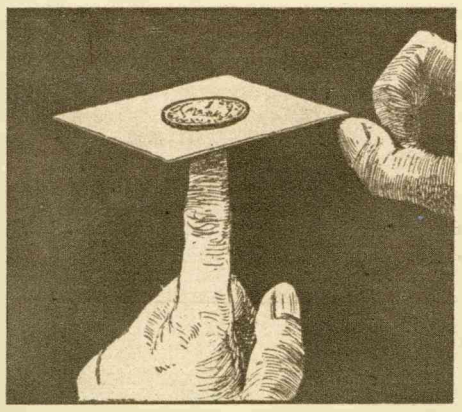
De grelotfranje bestaat uit omhaakte kralen, die eerst met zijde in de kleur van 't taschje zijn omwonden. Met zilverdraad omhaakte ringen en wijnrood koord sluiten het zakje. — Op een handwerkje als dit zijn natuurlijk ook vele variaties te vinden.

RECHLINDIS.

Natuurkunde in de Huiskamer

De trage geldstukken.

Als men bedenkt, hoe snel het geld van hand tot hand gaat en hoe vlug de geldstukken — vooral in deze dure tijden — onzen beurzen ontvlieden, dan klinkt het bijna als een paradox, om het geld van traagheid te beschuldigen. Maar dat is slechts bij wijze van spreken. In de natuurkunde noemt men alle stof „traag" waarmee bedoeld wordt dat elk lichaam vol hardt in zijn toestand van rust of van beweging, zoolang het niet door een uitwendige oorzaak tot het tegendeel

Figuur 1.

gedwongen wordt. — Een kanonskogel of een locomotief op de rails zou ten eeuwige dage blijven voortsnellen, ware het niet, dat de beweging door den weerstand der lucht, de wrijving op de rails, enz. eindelijk uitgeput werd. En dat hetzelfde geldt voor een voorwerp in rust, zal uit het volgende blijken.

Op den top van den wijsvinger of duim der linkerhand brengt men een speelkaart of visitekaartje in evenwicht en legt daarop een gulden, zorgende dat het midden van het geldstuk precies boven den vingertop ligt (zie fig. 1) Knipt men nu met den middelvinger der rechterhand snel en krachtig tegen de kaart, dan vliegt deze weg, doch de gulden, te „traag" om die beweging te volgen, blijft rustig op den vingertop liggen, zonder zich om het verlies van zijn steunpunt te bekommeren. Men kan de kaart met den gulden ook op den rand van een wijnglas plaatsen; bij het wegknippen van de kaart valt het geldstuk in het glas.

Nu een verrassende proef met een „tragen" rijksdaalder of gulden. Men plaatse het geldstuk, op zijn kant, op een reep schrijfpapier van 2 à 3 centimeter breed en ongeveer 15 centimeter lang, die op den rand van den schoorsteen of op dien van een gladde, volkomen horizontale tafel ligt en wel zoodanig, dat ongeveer $^3/_4$ van het papier vrij over den rand naar beneden hangt (zie fig. 2). — Vraagt men nu iemand, het papier weg te trekken, zonder dat de rijksdaalder omvalt, dan mislukt dit geregeld. De zaak is alleen dan uitvoerbaar als de beweging van het papier slechts een ondeelbaar oogenblik duurt, zoodat 't geldstuk geen tijd heeft, om zijn traagheid te overwinnen Daartoe bevochtigt men de toppen van wijs- en middelvinger een weinig en slaat daarmee dan, in benedenwaartsche richting, snel en krachtig tegen het vrije uiteinde van het papier. Dit wordt dan bliksemsnel weggeslagen, doch de rijksdaalder blijft rustig en stokstijf staan, als ware hij trotsch op den triomf der traagheid.

Figuur 2.

Dr. A. J. C. SNIJDERS.